

Силабус курсу:

ПРАВознавство

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	014.01 «Середня освіта. Українська мова та література», 015.01 «Професійна освіта. Комп'ютерні технології», 032 «Історія та археологія», 033 «Філософія», 052 «Політологія», 053 «Психологія», 054 «Соціологія», 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», 101 «Екологія», 121 «Інженерія програмного забезпечення», 122 «Комп'ютерні науки», 123 «Комп'ютерна інженерія», 126 «Інформаційні системи та технології», 131 «Прикладна механіка», 133 «Галузеве машинобудування», 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», 153 «Мікро- та наносистемна техніка», 161 «Хімічні технології та інженерія», 171 «Електроніка», 172 «Телекомунікації та радіотехніка», 182 «Технології легкої промисловості», 184 «Гірництво», 191 «Архітектура та містобудування», 192 «Будівництво та цивільна інженерія», 273 «Залізничний транспорт», 274 «Автомобільний транспорт», 275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)», 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)», 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	3,0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.е.н. Мартинова Лілія Володимирівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри господарського права

посада

martinova@snu.edu.ua

електронна адреса

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Наведені в курсі матеріали спрямовані на фундаментальне засвоєння здобувачами першого рівня вищої освіти загальних засад сучасної правової науки, підвищення ними своєї професійної правової свідомості та правової культури в процесі їх знайомства з сучасним українським законодавством, оволодіння ними базовою юридичною термінологією, що дозволить їм у подальшому плідно вивчати й адекватно сприймати положення галузевих наук та спеціальних навчальних дисциплін, користуватися своїми законними правами й можливостями, здійснювати правомірну поведінку і правову активність у всіх сферах життя та сформувати навички застосування норм права у своїй майбутньої професійної діяльності. Курс є корисним студентам, які навчаються за програмою підготовки на здобуття першого бакалаврського рівня вищої освіти з усіх напрямків підготовки за всіма спеціальностями Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Результати навчання: Знати: місце юридичних норм серед інших соціальних регуляторів; основні правові поняття; структуру та зміст української системи права; основні нормативно-правові акти держави; основи правового регулювання в Україні; основи конституційного ладу України; основні права та обов'язки людини і громадянина, організаційні, матеріальні та юридичні гарантії їх реалізації; основні принципи правозастосовної і правореалізаційної діяльності; структуру органів державної влади та управління України; загальноправові засади регулювання цивільних, адміністративних, господарських та трудових правовідносин; підстави та види кримінальної відповідальності у різних правових галузях.

Вміти: розумітися у базових, фундаментальних та спеціальних правових знаннях сучасного українського законодавства й застосовувати їх у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності; реалізовувати основні права і виконувати юридичні обов'язки громадянина України; проводити аналіз законодавчих постанов та вимог до професійної діяльності; організувати роботу з виконання правових норм; застосувати правові засоби для вирішення практичних завдань, як у повсякденному житті, так й майбутній професійній діяльності.

Передумови до початку вивчення: Базові знання з історії України й української культури та філософії.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина.
2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства.
3. Здатність усвідомлювати цінність громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні (громадянська компетентність).

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Поняття держави та сутність права в системі соціальних норм	2/0/2	<p>Поняття про державу та суспільство, передумови їх виникнення та взаємодія між ними. Зміст механізму держави та його структура. Поняття, типи та форми держави. Зміст та порівняння форми державного правління, форми державного устрою, форми державного (політичного) режиму. Поняття й основні ознаки правової держави. Поняття, ознаки та функції права. Соціальне значення права. Сутність і види джерел права. Поняття й структура системи права. Система права і система законодавства. Правовідносини та їх структура. Правосуб'єктність особи. Сутність правомірної поведінки і правопорушення, їх значення в суспільстві. Зв'язок між правопорушенням й юридичною відповідальністю. Соціальна цінність правової культури.</p>	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
2.	Основи конституційного права	2/0/2	<p>Поняття та предмет галузі конституційного права. Джерела конституційного права. Конституція як Основний закон суспільства та держави. Характеристика конституційного ладу України. Порівняння конституційно-правового статусу людини й громадянина. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні. Гарантії прав і свобод людини й громадянина. Громадянство України. Конституційно-правовий статус іноземців, осіб без громадянства, внутрішньо переміщених осіб. Безпосередня демократія в Україні. Конституційно-правовий статус органів державної влади та органів місцевого самоврядування.</p>	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
3.	Основи цивільного права	2/0/2	<p>Поняття та джерела цивільного права. Поняття цивільних правовідносин, їх склад та види. Суб'єкти цивільних правовідносин. Об'єкти цивільних правовідносин. Правочини у цивільному праві. Право власності та його правовий режим. Особисті</p>	Участь в обговоренні теми. Участь у розв'язанні конкретних проблемних

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			немайнові права фізичної особи. Зобов'язальне право. Сутність і зміст цивільно-правових договорів, їх види й умови укладення та розірвання. Загальні положення спадкового права. Захист цивільних прав та інтересів. Особливості цивільно-правової відповідальності.	ситуацій. Індивідуальні завдання.
4.	Основи адміністративного права	2/0/2	Поняття, предмет та система адміністративного права. Норми та джерела адміністративного права. Адміністративно-правові відносини. Поняття державного управління. Поняття та види суб'єктів адміністративного права. Адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади. Державна служба та державні службовці. Поняття публічного адміністрування, його принципи, форми та методи. Сутність адміністративного правопорушення, його поняття, ознаки та види. Склад адміністративного правопорушення та його елементи. Роль адміністративної відповідальності. Система адміністративних стягнень.	Участь в обговоренні теми. Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій. Індивідуальні завдання.
5.	Основи господарського права	2/0/2	Поняття, предмет та метод господарського права. Господарське законодавство як джерело господарського права. Господарські правовідносини та їх види. Поняття, характерні риси (ознаки) та види господарської діяльності. Підприємництво як основний спосіб здійснення господарської діяльності в умовах ринкової економіки. Поняття та характерні ознаки некомерційного господарювання. Основні засади регулювання господарської діяльності. Загальні положення про суб'єктів господарського права. Правові засади створення суб'єктів господарювання та припинення їхньої діяльності. Правовий режим майна суб'єктів господарських відносин. Господарські договори. Відповідальність у господарських правовідносинах.	Участь в обговоренні теми. Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій. Індивідуальні завдання.
6.	Основи трудового права	2/0/2	Поняття та джерела трудового права. Трудові правовідносини, їх склад та особливості. Суб'єкти трудових	Участь в обговоренні теми.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>правовідносин. Колективний договір, його зміст та порядок укладення. Трудовий договір, його сторони, зміст та види. Контракт як вид трудового договору. Підстави припинення трудового договору та їх класифікація. Робочий час та час відпочинку. Заробітна плата. Трудова дисципліна. Відповідальність сторін трудового договору за трудовим правом. Охорона праці. Трудові спори.</p>	<p>Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій. Індивідуальні завдання.</p>
7.	Основи кримінального права	2/0/2	<p>Поняття, предмет та метод кримінального права. Джерела кримінального права. Поняття злочину та його ознаки. Кримінальна відповідальність та її підстави. Склад злочину як підстава кримінальної відповідальності. Обставини, що включають злочинність діяння. Стадії вчинення злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Множинність злочинів. Кримінальне покарання та його види. Злочини у сфері господарської діяльності. Корупція та корупційні злочини. Злочини у сфері службової діяльності.</p>	<p>Участь в обговоренні теми. Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій. Індивідуальні завдання.</p>

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. : *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (із змін. та допов.).
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №18, №19-20, №21-22. Ст.144 (із змін. та допов.).
3. Кодекс законів про працю в Україні : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. №50. Ст.375 (із змін. та допов.).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. №8074-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. №51. Ст.1122 (із змін. та допов.).
5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №25-26. Ст.131 (із змін. та допов.).
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. №435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№40-44. Ст.356 (із змін. та доп.).

Література:

1. Герц А. А., Кравчук С. Й Правознавство : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «КОНДОР», 2018. 280 с.
2. Дзера О. В. Правознавство : навчальний посібник. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 420 с.
3. Козюбра М. І., Погребняк С. П., Цельєв О. В., Матвєєва Ю. І. Загальна теорія права : підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваїте, 2015. 392 с.
4. Молдован В. В., Чулінда Л. І. Правознавство: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 184 с.
5. Петков С. В. Правознавство : навчальний посібник. Київ : ТОВ «Роял Принт», 2020. 360 с.
6. Правознавство : базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів / Л. Л. Богачева, В. В. Жернаков, С. М. Прилипко, М. П. Кучерявенко, М. В. Шульга та ін. Харків : Фоліо, 2014. 635 с.
7. Правознавство : навч. посіб. для студентів педагогічних спеціальностей / Колектив авторів. За ред. Д. В. Каменського, В. О. Мирошніченко. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 288 с.
8. Правознавство : підручник / Н. М. Крестовська, Ю. В. Александрова, О. О. Балобанов, Д. О. Балобанова, В. А. Пятіна та ін. Одеса : Атлант, 2015. 554 с.
9. Правознавство : підручник для студентів вищих навчальних закладів / Г.А. Волошкевич, С. В. Джолос С.В., Ж. А. Дробот, Т. В. Коваль, В. Т. Комзюк та ін. Черкаси, 2019. 686 с.
10. Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2021. 256 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний портал Верховної Ради України: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
2. Наукова бібліотека СНУ ім. В. Даля: <http://filelibsnu.at.ua>.
3. Офіційний сайт наукового збірника «Актуальні проблеми права: теорія і практика»: <http://app.snu.edu.ua/index.php/actual-law/about>.
4. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>.
5. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua.
6. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>.
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>.
8. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>.
9. Сайт «Бібліотека юриста» <http://www.lawbook.by.ru/>.
10. Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>.
11. Центр європейського і порівняльного права <http://www.ecle.gov.ua/>.
12. Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>.
13. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля: <http://moodle.snu.edu.ua/>.
14. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля: <http://moodlesti.snu.edu.ua/>.

Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Правознавство» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання з усіх напрямків підготовки за всіма спеціальностями СНУ ім. В. Даля) / Укладач: Л.В. Мартинова. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022.
2. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Правознавство» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання з усіх напрямків підготовки за всіма спеціальностями СНУ ім. В. Даля) / Укладач: Л.В. Мартинова. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022.
3. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Правознавство» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання з усіх напрямків підготовки за всіма спеціальностями СНУ ім. В. Даля) / Укладач: Л.В. Мартинова. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022.
4. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Правознавство» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної (дистанційної) форм навчання з усіх напрямків підготовки за всіма спеціальностями СНУ ім. В. Даля) / Укладач: Л.В. Мартинова. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	30
Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій	10
Індивідуальні завдання	30
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.